

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Tomáše Langáška a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Radana Malíka, JUDr. Petra Mikeše, JUDr. Pavla Molka, JUDr. Miloslava Výborného a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci navrhovatele: **JUDr. Bc. N. N.**, proti odpůrcům: **1) Státní volební komise**, se sídlem nám. Hrdinů 1634/4, Praha 4, **2) Občané patrioti**, se sídlem Barandova 28, Plzeň, a **2) V. Ch.**, o návrhu na vyslovení neplatnosti voleb do Senátu Parlamentu České republiky konaných ve dnech 7. a 8. října 2016 (první kolo) a 14. a 15. října 2016 (druhé kolo) ve volebním obvodu č. 7 - Plzeň,

t a k t o :

- I. Návrh **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Návrhem doručeným Nejvyššímu správnímu soudu dne 24. 10. 2016 se navrhovatel domáhá vyslovení neplatnosti voleb do Senátu Parlamentu České republiky konaných ve dnech 7. a 8. října 2016 (první kolo) a 14. a 15. října 2016 (druhé kolo) ve volebním obvodu č. 7 - Plzeň. Neplatnost voleb dovozuje z důvodu nerovného postavení kandidátů, mediální manipulace veřejnoprávních sdělovacích prostředků, odnětí volebního práva bezdomovcům a pro podezření z ovlivnění při sčítání hlasů.

[2] Nerovné postavení kandidátů je podle názoru navrhovatele založeno zvýhodněním kandidátů těch politických stran, které mají zastoupení v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR a které pobírají z tohoto titulu příspěvky ze státního rozpočtu. Jejich kandidátům nemohou nezávislí kandidáti nebo zástupci stran, které příspěvky ze státního rozpočtu nedostávají, konkurovat (například způsobem volební kampaně) a nemají reálnou šanci ve volbách uspět. Volby v důsledku tohoto jevu nejsou svobodné ani demokratické, je porušena volná soutěž politických stran a omezen přístup občanů k politickým funkcím za rovných podmínek. Nejvyšší správní soud by měl z tohoto důvodu předložit věc Ústavnímu soudu podle čl. 95 odst. 2 Ústavy ČR.

[3] Veřejnoprávní média v České republice neposkytují nezávislým kandidátům nebo kandidátům menších stran dostatečný prostor k prezentaci. Jimi vysílané předvolební průzkumy politických preferencí v těchto senátních volbách často neodpovídaly realitě a sloužily k manipulaci s veřejným míněním. Nevyváženost vysílaných údajů je v rozporu s právem na informace, s právem na rovný přístup k voleným funkcím a s právem na svobodnou soutěž politických stran.

[4] Občanům bez bytu a domovní schránky nemohly být předem doručeny volební lístky, letáky a jiné předvolební materiály. Bezdomovci nepatří do žádného volebního okrsku, nemají proto možnost využít své volební právo. Tím je porušeno jejich právo podílet se na správě veřejných věcí a volební právo nelze označit za všeobecné.

[5] Navrhovatel poukazuje na podle jeho názoru nevěrohodné výsledky, zejména druhého kola voleb. Výsledky vítězného kandidáta V. Ch. v některých volebních okrscích vyvolávají podezření z manipulace při sčítání hlasů. Ve volebním okrsku Přeštice 7 obdržel V. Ch. v druhém kole 100 % hlasů, což považuje za neobvyklé a nevysvětlitelné. Výsledky hlasování byly v jednotlivých volebních okrscích velmi odlišné, což navrhovatel považuje za krajně podezřelé. Dovozuje, že v některých nemocnicích a podobných zařízeních mohli za nemohoucí osoby hlasovat jejich ošetřovatelé nebo přímo členové volebních komisí. Navrhovatel připouští, že pro toto podezření nemá přímé důkazy, nasvědčují mu však výrazně odlišné volební výsledky.

[6] Na základě uvedených důvodů navrhuje, aby Nejvyšší správní soud vyslovil neplatnost voleb do Senátu v obvodu Plzeň.

[7] Odpůrkyně ad 1) se ve vyjádření k návrhu zaměřila především na realizaci volebního práva osob bez faktického trvalého pobytu, poukázala na právní úpravu zákona č. 133/2000 Sb., dle kterého mají tyto osoby trvalý pobyt v místě sídle ohlašovny. Zde jsou vedeny ve stálém seznamu voličů a do sídla ohlašovny jsou jim doručovány i volební lístky. Ani další námitky nepovažovala za důvodné, a to s odkazem na konstantní judikaturu Ústavního a Nejvyššího správního soudu. K otázce odlišných volebních výsledků ve volebních okrscích se nevyjádřila, neboť se týká věcné působnosti okrskové volební komise.

[8] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval tím, zda jsou v posuzované věci splněny podmínky řízení, a shledal, že návrh obsahuje veškeré zákonem stanovené náležitosti (§ 37 odst. 3 a § 93 odst. 2 s. ř. s.) a byl podán osobou oprávněnou (§ 90 odst. 1 s. ř. s. a § 87 odst. 2 volebního zákona) ve lhůtě deseti dnů po vyhlášení celkového výsledku voleb (§ 87 volebního zákona) u věcně a místně příslušného soudu (§ 88 volebního zákona a § 90 s. ř. s.).

[9] Po ověření podmínek k projednání a rozhodnutí věci Nejvyšší správní soud přistoupil k věcnému posouzení návrhu.

[10] V úvodu je nutno konstatovat, že námitky týkající se nerovného postavení kandidátů, mediální manipulace a odnětí volebního práva bezdomovcům, jsou formulovány obecně, bez vztahu k napadeným senátním volbám ve volebním obvodu

pokračování

Plzeň. Navrhovatel jimi kritizuje určité společenské jevy a dovozuje rozpor s ústavním pořádkem. Nejvyšší správní soud při přezkumu platnosti voleb používá konstantní judikaturou ustálený postup, při kterém zjišťuje, zda došlo k porušení volebního zákona; zda toto porušení mělo vztah k celkovým výsledkům voleb v napadeném obvodu, a zda je dána zásadní intenzita této zjištěné nezákonnosti, která musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, aby bylo možno důvodně se domnívat, že pokud by k nezákonnému jednání nedošlo, nebyl by kandidát zřejmě vůbec zvolen (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 7. 2007, č. j. Vol 6/2004 - 12). Výhrady navrhovatelů zpochybňujících platnost voleb je tedy nutno spojit s konkrétními nedostatky těchto voleb.

[11] Námitka nerovného postavení kandidátů politických stran zastoupených v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR a ostatních kandidátů napadá obecně systém financování politických stran v České republice a namítá jeho protiústavnost, která ovlivňuje i průběh a výsledky voleb v podobě výhodnějšího postavení kandidátů politických stran pobírajících příspěvky od státu. Otázkou finanční podpory politických stran a hnutí se zabýval Ústavní soud v nálezu dne 18. 10. 1995, sp. zn. Pl. ÚS 26/94 (publ. i pod č. 296/1995 Sb.). Zaujal v něm stanovisko, že v Ústavě České republiky ani v Listině základních práv a svobod, ani v mezinárodních smlouvách podle čl. 10 Ústavy, nelze nalézt oporu pro principiální odmítnutí finanční podpory politických stran státem, pokud tato podpora nepřekročí míru respektující hranici upravenou v čl. 20 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, podle něhož jsou politické strany a politická hnutí odděleny od státu. Financování politických stran v České republice se shoduje s úpravou většiny evropských zemí se srovnatelným systémem politických stran.

[12] V projednávané věci navrhovatel neuvedl skutečnosti, které by zpochybňovaly výše citované závěry Ústavního soudu, a zejména neposkytl tvrzení, z nichž by bylo možno dovodit, že při napadených senátních volbách byl porušen zákon č. 247/1995 Sb. (dále jen „volební zákon“) v důsledku nerovného postavení kandidátů.

[13] Aktivita veřejnoprávních sdělovacích prostředků v průběhu voleb je navrhovatelem kritizována též pouze v obecné rovině. Obecně lze přisvědčit tvrzení, že případné uveřejnění záměrně nesprávných volebních průzkumů by mohlo narušit svobodnou soutěž politických stran a rovný přístup občanů k voleným funkcím. Navrhovatel však neuvádí, o jaké konkrétní průzkumy se v těchto volbách jednalo a jak ovlivnily jejich platnost. Jde tedy pouze o spekulaci a plošnou kritiku činnosti veřejnoprávních médií, bez vazby na platnost konkrétních voleb. V obecné rovině k otázce působení sdělovacích prostředků ve volebním procesu Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení č. j. Vol 15/2006 - 20 ze dne 29. 6. 2006.

[14] V námitce týkající se odnětí volebního práva bezdomovcům nejsou uvedeny konkrétní osoby, kterým by bylo z důvodu této životní situace znemožněno právo volit. Nejvyšší správní soud souhlasí s tím, že pro výkon volebního práva je podstatné místo trvalého pobytu voliče, v souvislosti s tím poukazuje na právní úpravu místa trvalého pobytu dle § 10 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel. Podle tohoto ustanovení si občan zvolí místo trvalého pobytu podle zákonem určených kritérií a podmínek. Zákonná úprava je koncipována tak, aby u každého občana mohlo být v případě potřeby určeno

místo trvalého pobytu. U osob, které si místo trvalého pobytu z jakéhokoliv důvodu neurčí, je tímto místem sídlo ohlašovny, zákon stanoví kritéria pro její místní určení. Je tedy vyloučeno, aby volič nemohl vykonat své volební právo pouze z důvodu, že v době voleb nemá stálé nebo žádné bydliště, tj. faktické místo trvalého pobytu. Tyto osoby musí však v případě zájmu být aktivním voličem projevit součinnost, konkrétně se zajímat o to, jaká ohlašovna je v jejich případě místem trvalého pobytu, zde si vyzvednout hlasovací lístky a v jejím obvodu volit. Nelze proto přisvědčit tvrzením navrhovatele o porušení všeobecnosti voleb či jiného článku Ústavy a Listiny základních práv a svobod.

[15] Navrhovatel upozornil na odlišné výsledky zvoleného kandidáta V. Ch. v jednotlivých volebních okrscích, z důvodu rozdílů v řádu několika desítek procent dovozoval nesprávnosti při sčítání hlasů. Výslovně uvedl, že pro tato podezření nemá přímé důkazy, jedná se pouze o spekulaci. Nejvyšší správní soud se námitkami o pochybnostech o správnosti sčítání hlasů již několikrát při přezkumu výsledků voleb zabýval a dospěl k závěru, že je nutno vycházet z presumpce správnosti závěrů jednotlivých okrskových volebních komisí, nebyl-li v konkrétním případě prokázán opak (viz např. usnesení č. j. Vol 82/2006 – 51, č. j. Vol 67/2010 – 47, odst. 28 nebo č. j. Vol 18/2014 – 46). Ostatně i Ústavní soud potvrdil, že „[p]ro procesní úpravu volebního soudnictví a postup v takovém řízení [...] plyne vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů. Předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá“ (viz nález sp. zn. Pl. ÚS 73/04). Navrhovatel v projednávané věci nesprávnost sčítání hlasů neprokázal, na výsledky voleb je proto nutno hledět jako na správné a odpovídající projevené vůli voličů.

[16] Žádná z námitek navrhovatele nebyla důvodná, nebyl shledán ani důvod k podání návrhu Ústavnímu soudu dle čl. 95 odst. 2 Ústavy. Nejvyšší správní soud proto návrh na vyslovení neplatnosti voleb do Senátu ve volebním obvodu Plzeň ve dnech 7. a 8. října 2016 zamítl. O návrhu rozhodl dle § 90 odst. 3 s. ř. s. bez jednání.

[17] V souladu s § 93 odst. 4 s. ř. s. soud rozhodl, že žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. listopadu 2016

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu